

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

HOOIMANSTRAAT (SG_R3_GKA_14)

SINT-NIKLAAS

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Hooimanstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van xx/xx/xx zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Stad: Sint-Niklaas

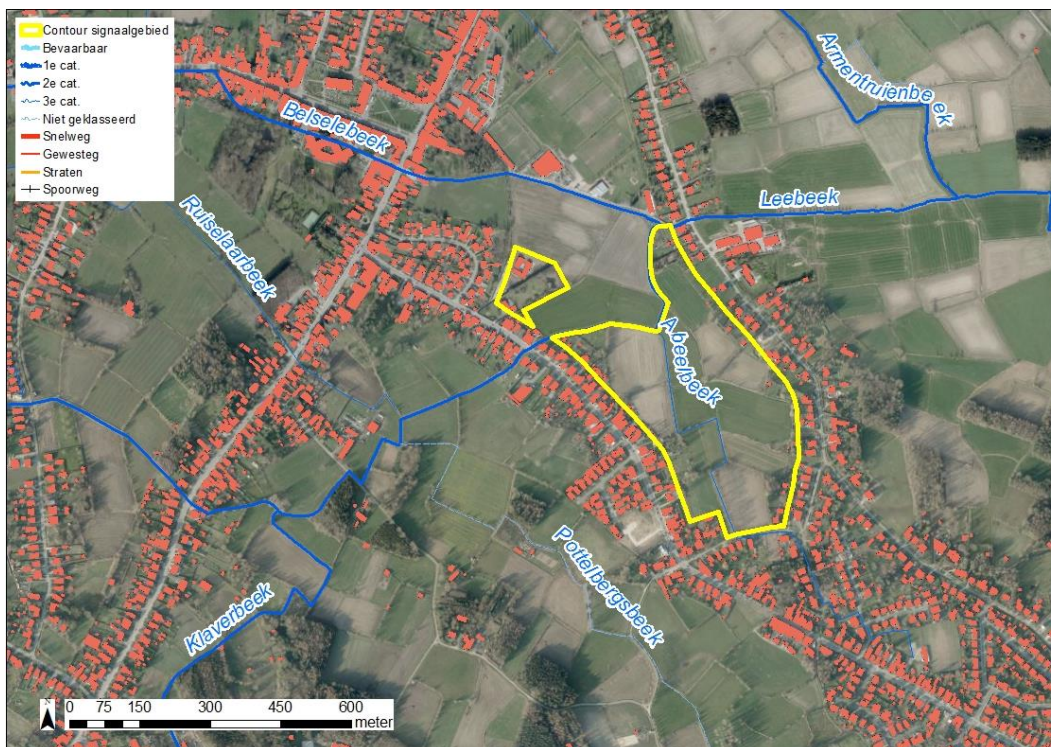
Provincie: Oost-Vlaanderen

Ligging: Het woonuitbreidingsgebied Hooimanstraat is gelegen tussen de lintbebouwing van de straat Wijnveld (westelijke grens) en de lintbebouwing langs de Hooimanstraat. De Wilgenstraat vormt de zuidelijk grens van het signaalgebied en de Ruiselaarbeek de noordelijke grens met uitzondering van een resterende snipper woonuitbreidingsgebied ten noorden van de Ruiselaarbeek.

Bekken: Bekken van de Gentse Kanalen

Betrokken waterlopen: Abeelbeek (cat 3, stad Sint-Niklaas) en Belselebeek (cat 2, polder Sinaai-Daknam voor waterloop O1236a en provincie Oost-Vlaanderen voor waterloop O1235)

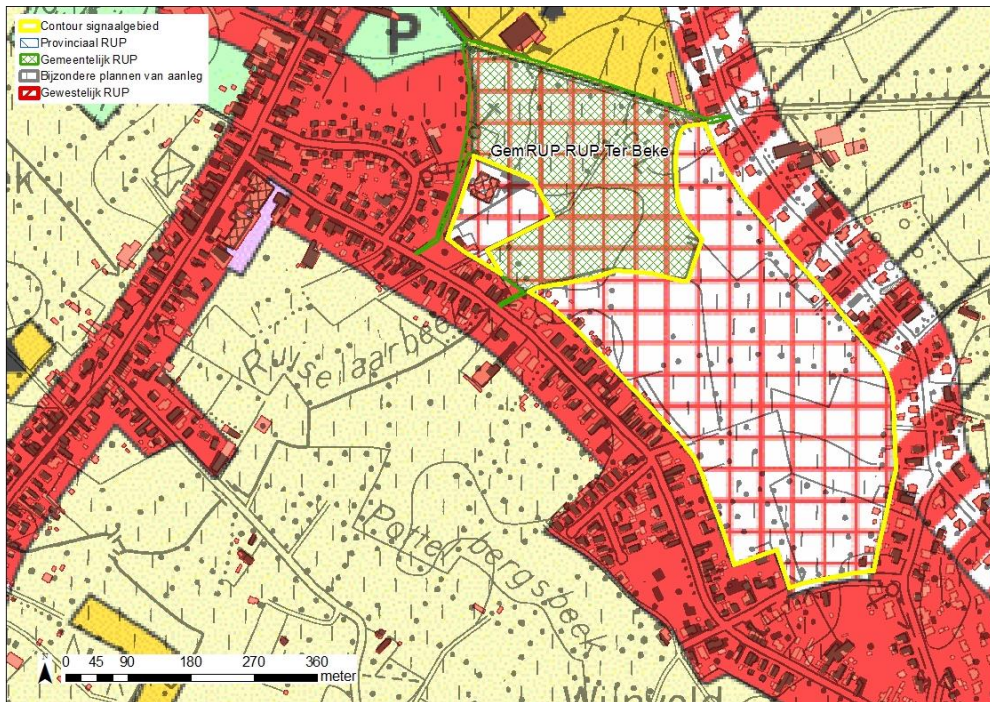
Oppervlakte: 10,2 ha

Figuur 1: Situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied omvat bijna het volledige woonuitbreidingsgebied, met uitzondering van de perimeter van het gemeentelijk RUP Ter Beke dat definitief is vastgesteld op de gemeenteraad van de stad Sint-Niklaas in zitting van 24/10/2014. Het RUP voorziet voornamelijk in zone voor speelbos waarbij een zone voor bebouwing wordt voorzien langsheen de Belselewegel.

Figuur 2: Situering op het gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Figuur 3: Grafisch Plan RUP ter Beke

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is momenteel in landbouwgebruik (akkerland, weiland) en in gebruik als tuin.

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 05/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Bekken van de Gentse Kanalen geselecteerd voor opname in de prioritaire te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Dit signaalgebied werd op vraag van Sint-Niklaas opgenomen. Een kleine zone van het signaalgebied, waar de Ruiselaarbeek, Leebeek en Belselebeek samenkomen (Hooimanstraat) is aangeduid als effectief overstromingsgevoelig gebied en ROG, alsook een kleine zone aan de oostelijke grens van het signaalgebied is aangeduid als mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Ongeveer 600m stroomafwaarts de Belselebeek is een aanzienlijke ROG-zone gelegen. Een aanzienlijk deel van het signaalgebied ligt lager dan 7,5 mTAW, op een zelfde niveau als het peil van het wegdek van de straat Wijnveld en de Hooimanstraat nabij de Ruiselaarbeek en op een zelfde niveau van het maaiveld als de laagst gelegen zone van het woonuitbreidingsgebied binnen de perimeter van RUP Ter Beke. Indien het signaalgebied ontwikkeld zou worden dient er over gewaakt te worden dat de ontwikkeling voor geen wateroverlast zorgt in het omliggend gebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

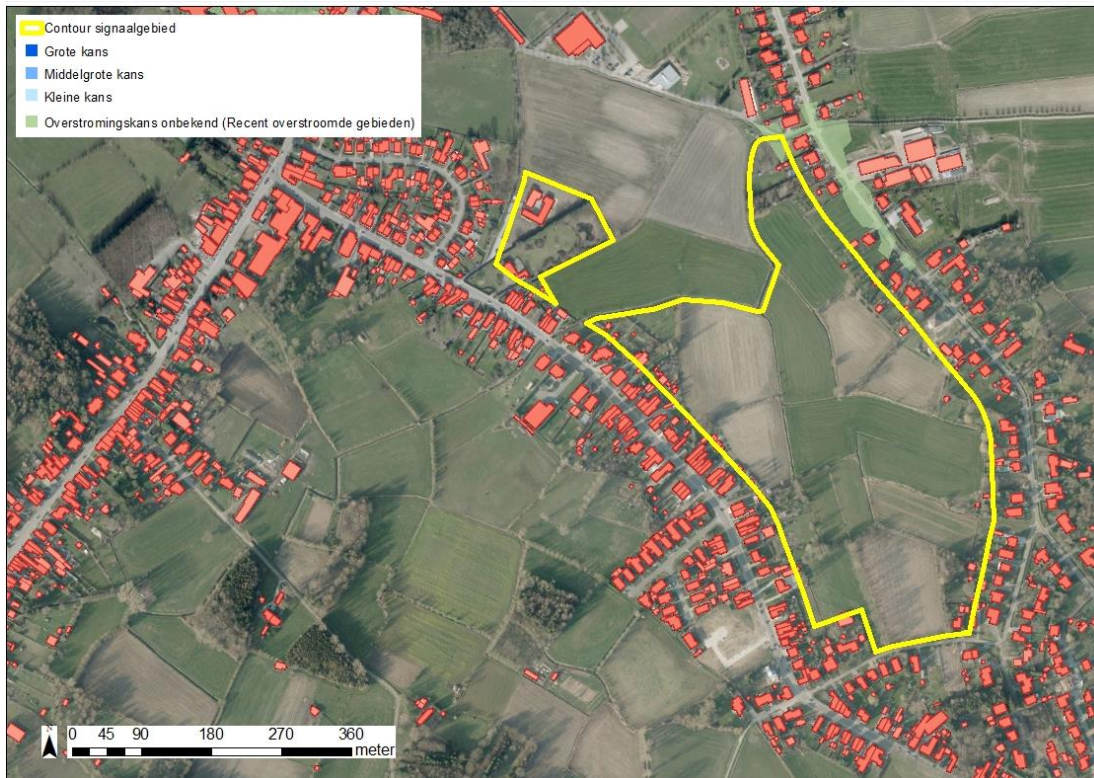
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor dit gebied is geen overstromingskans gemodelleerd. Een kleine zone van het signaalgebied, waar de Ruiselaarbeek, Leebeek en Belselebeek samenkomen (Hooimanstraat) is aangeduid als ROG. Ongeveer 600m stroomafwaarts de Belselebeek is een aanzienlijke ROG-zone gelegen.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur 4: De blauwe contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

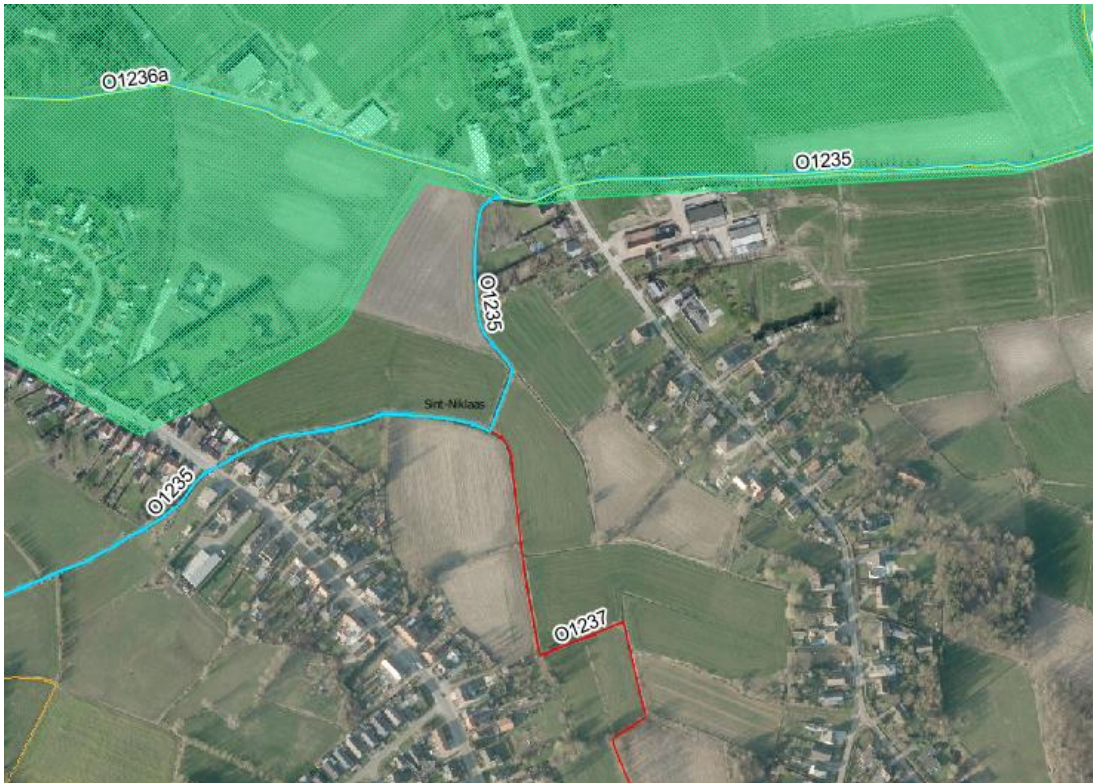
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor dit gebied is geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

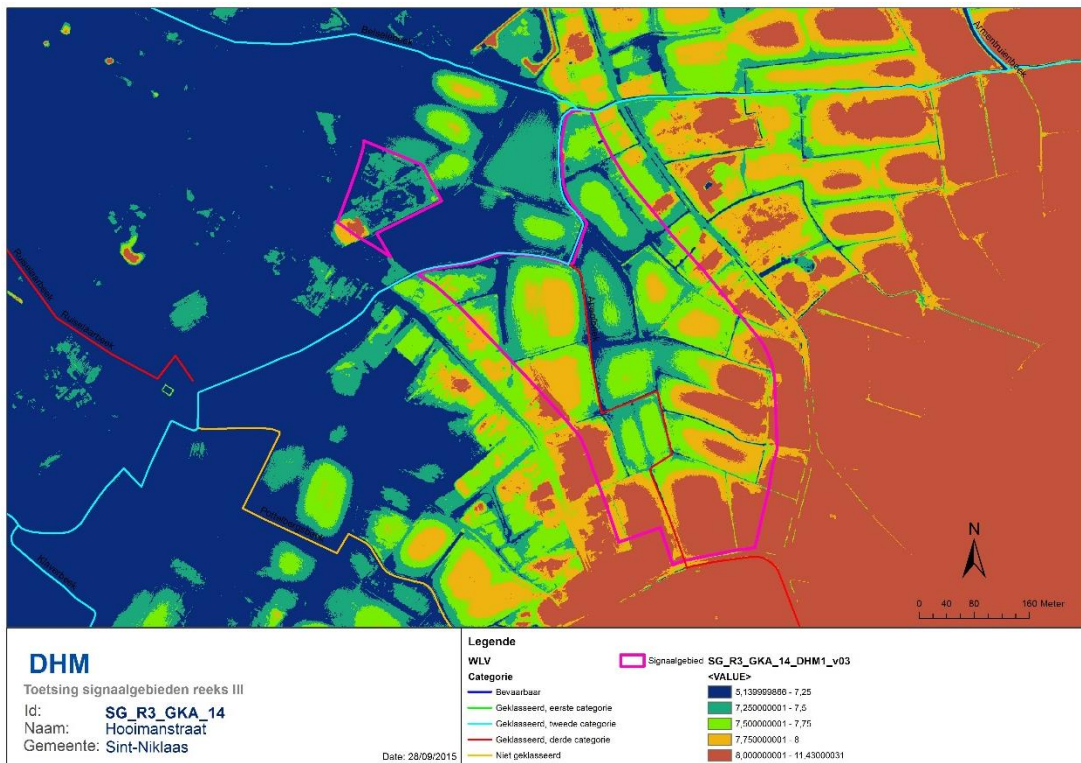
De Abeelbeek (waterloop O1237), die volgens de VHA-atlas z'n oorsprong vindt ter hoogte van de Elzenstraat in Belsele, stroomt van zuid naar noord doorheen het signaalgebied en mondt uit in de Belselebeek (waterloop O1235) die de noordelijke grens vormt van het grootste deel van het signaalgebied. De hele waterloop O1235 is in het beheer bij de provincie Oost-Vlaanderen. Waterloop O1236a wordt beheerd door de polder Sinaai-Daknam en waterloop O1237 wordt beheerd door de stad Sint-Niklaas.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

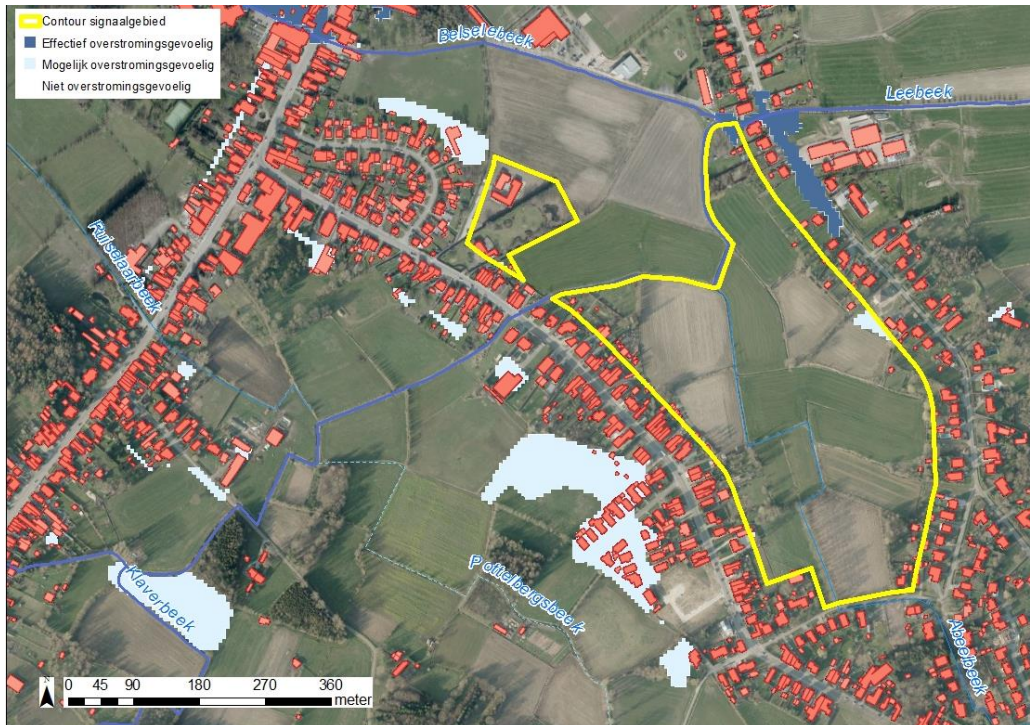
Figuur 5: Situering waterlopen

Het signaalgebied ligt in de vallei van de Abeelbeek. Het centrale deel van het signaalgebied inclusief de noordwestelijke snipper ligt op een hoogte lager dan 7,5 mTAW (blauw-blauwgroene kleur op Figuur). Ook de Hooimanstraat en de straat Wijnveld nabij de Ruiselaarbeek liggen op eenzelfde hoogte. De oostelijke, westelijke en zuidelijke zijde van het signaalgebied liggen hoger (>7,5mTAW)

Figuur 6: Situering op digitaal hoogtemodel (DHM)

Een kleine zone van het signaalgebied, waar de Ruiselaarbeek, Leebeek en Belselebeek samenkomen (Hooimanstraat) is aangeduid als effectief overstromingsgevoelig gebied, alsook een kleine zone aan de oostelijke grens van het signaalgebied is aangeduid als mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

Figuur 7: Watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Voor het grootste deel van het woonuitbreidingsgebied ten noorden van de Ruiselaarbeek is een RUP opgemaakt (RUP Ter Beke). Voor dit deel van het woonuitbreidingsgebied werd een inkleuring voorzien als speelbos met ruimte voor de beek (onderhoudszone van 5m).

In het GRS staat dat Het woonuitbreidingsgebied Hooimanstraat – Wijnveld voorlopig niet aangesneden wordt voor woningen.

4.3 Lopende initiatieven:

Op basis van de woonbehoeftestudie van stad Sint-Niklaas wordt geconcludeerd dat er geen nood is om bijkomende woonuitbreidingsgebieden aan te snijden. Het is dan ook de visie van stad Sint-Niklaas om het woonuitbreidingsgebied ter hoogte van de Hooimanstraat niet verder te ontwikkelen op korte/middellange termijn. Dit is eveneens verankerd in het woonplan (herziening 2020) en het

goedgekeurd GRS. De stad geeft wel aan dat deze visie in een ander dossier momenteel aangevochten wordt.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Overleg Signaalgebieden Sint-Niklaas op 30/03/2015

Het signaalgebied is slechts voor een zeer klein deel (500m² of 0,5% van de totale oppervlakte van het signaalgebied) aangeduid als recent overstroomd gebied, dit deel is tevens aangeduid als risicozone voor overstromingen en effectief overstromingsgevoelig gebied. Hierdoor is vanuit het watersysteem een nieuwe functionele invulling/herbestemming hier moeilijk te verantwoorden.

Een aanzienlijk deel van het signaalgebied ligt lager dan 7,5 mTAW, op een zelfde niveau als het peil van het wegdek van de straat Wijnveld en de Hooimanstraat nabij de Ruiselaarbeek en op een zelfde niveau van het maaiveld als de laagst gelegen zone van het woonuitbreidingsgebied binnen de perimeter van RUP Ter Beke. Indien het signaalgebied ontwikkeld zou worden dient er over gewaakt te worden dat de ontwikkeling voor geen wateroverlast zorgt in het omliggend gebied. In die optiek is het aangewezen om bij de ontwikkeling van het signaalgebied strengere voorwaarden op te leggen dan wat de huidige gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen voorschrijft (o.a. naar buffering toe). Voor de laagst gelegen zone van het woonuitbreidingsgebied ten noorden van de Ruiselaarbeek is een RUP (Ter Beke) opgemaakt, waarbij een omzetting is gebeurd van woonuitbreidingsgebied naar speelbos met ruimte voor de beek. Rekening houdend moet voorgaande wordt vanuit het watersysteem scenario B voorgesteld voor het signaalgebied Hooimanstraat.

- Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen op 6/11/2015

Op de Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 06/11/2015 werd de ontwerp-startbeslissing goedgekeurd onder voorbehoud van goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Niklaas.

- Beslissing college van burgemeester en schepenen van Sint-Niklaas

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen van Sint-Niklaas zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Hooimanstraat is volgende beleids optie van toepassing:

B: maatregelen met behoud van bestemming

- Indien het signaalgebied ontwikkeld wordt, dient er over gewaakt te worden dat de ontwikkeling voor geen wateroverlast zorgt in het omliggend gebied. In die optiek is het aangewezen om bij de ontwikkeling van het signaalgebied strengere voorwaarden op te leggen dan wat de huidige gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen voorschrijft (o.a. naar buffering toe).

Instrument en initiatiefnemer:

- De bevoegde instanties vertalen bovengenoemde voorwaarden door bij de toepassing van de watertoets.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is slechts voor een uiterst beperkt gedeelte effectief overstromingsgevoelig. Indien het signaalgebied ontwikkeld wordt, dient er over gewaakt te worden dat de ontwikkeling niet voor wateroverlast zorgt in het omliggend gebied. In die optiek moeten er bij de ontwikkeling van het signaalgebied strengere voorwaarden opgelegd worden dan wat de huidige gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen voorschrijft (oa. naar buffering toe). Rekening houdend met voorgaande wordt vanuit het watersysteem scenario B voorgesteld voor het signaalgebied Hooimanstraat. De bevoegde instanties houden hiermee rekening bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.